

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond. La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Pentru presa bună — Pentru credința creștină.

15 August c. e terminul ultim de subscriere la societatea de editură „Sfânta Unire”. Peste zece zile se va putea fixa deci, cine, cât și cu ce sume sunt hotărâți a contribui la realizarea unui vechiu, mare și bun gând al preoțimei noastre: la întemeierea unei societăți, carea cu tot devotamentul, cu iubire și cu zel sfânt să apere credința și să promoveze cultura adevărată spre binele bisericii și al patriei.

Biserica noastră, insuficientă de importanta ei misiune și conștie de marea-i răspundere, an de an, a adaus în istoria sa câte o pagină luminoasă, — grăitoare de dragostea și jertfele aduse pentru binele societății. În anii din urmă, grei din toate punctele de vedere, deschide orfelinat pentru orfanii de războiu și pentru orfanii preoților, zidește ateliere pentru orfelinat, înființează mănăstire de călugărițe și adună un respectabil fond de bani pentru clădirea și susținerea unui azil pe seama preoților deficienți. Lângă aceste opere culturale și caritative se va înșirui măreț și societatea „Sfânta Unire” ca o cetățuie de pază și de apărare a instituțiilor noastre religioase și culturale.

Avem toate motivele, să sperăm, că rezultatul final al subscrierilor la plănuita societate de editură va fi satisfăcător. Preoții arhidiecezani, disciplinați. Insuflețiți de îndemnurile calde și de pildele frumoase ale celor mari și mai ales înțelegători ai necesității operei din chestiune, deși sunt slab retribuți, vor contribui, pentru presa bună, unul fiecare cel puțin minimul (500 lei) prevăzut în hotărârea XVI a sinodului arhidiecezan din 1921. La jertfele curate ale preoților arhidiecezani se adaug cele ale multor preoți zeloși din diecezele sufragane, cum și contribuțiile prețioase ale unor mireni cu interes viu pentru biserică, la care aparțin.

În diecezele sufragane nu s'au adus hotărâri sinodale, în virtutea cărora fiecare preot să fie îndatorat a sprijini presa creștină. S'a recomandat însă de sus acest bine, pe care îl înțeleg și doresc toți slujitorii altarului Domnului. Știind aceasta, nutrim nădejdea, că fiecare preot unit din provincia noastră mitropolitană va fi membru al „Sfântei Uniri”. În acel caz se va putea spune, că societatea „Sfânta Unire” e a tuturor și că roadele ei vor fi pe cât de bogate, pe atât și de valoroase.

Se accentuează des și cu dreptul, că opiniunea publică e falsificată și înveninată, că virtutea e disprețuită și ironizată, iar vițiul divinizat, că se lucrează cu zel vrednic de o cauză bună pentru desrădăcinarea credinței din inimi, că se sting tot mai multe luminițe, cu cari s'ar putea pași încrezător în viitorul întunecat ș. a.

Cauza principală a acestei desorganizări sufletești și sociale este presa, una dintre puterile mari ale lumii, putând ea distruge, dar și conscrii în tempo și în proporții neînchipuite. Presa e cel mai puternic mijloc pentru transportarea ideilor și dorințelor omenești. Prin nimic nu se pot imprăstia în masele largi ale societății produsele intelectului și ale dexterităților ca prin presa. Ea este cea mai înaltă catedră, în cea mai spațioasă școală, unde nu i-se cere dascălului nici diplomă, nici atestat de serviciu și de moralitate.

În școala aceasta fiecare dascăl (scriitor, ziarist) ar trebui să fie câte un apostol al adevărului, binelui și frumosului, al adevăratei libertăți, frățietăți și egalități, corectându-și elevii (cetitorii) cu bunăvoință și ridicându-i, gradat, pe cea mai înaltă treaptă a educațiunii, îndemnându-i, să iubească chiar și pe dușmanii lor și să le facă bine. În forma aceasta presa ar arunca lumină și căldură în suflete, împlinind una dintre cele mai însemnate lucrări constructive.

În școala aceasta însă, după cum e astăzi, mai mult se distruge. Se distrug credințe, speranțe, moravuri bune. Sub masca libertății se persiflează și se strivesc convingerile altora. În loc de iubire, se duc neînțelegerile și ura chiar și în raporturile familiare, conjugale și prietenești. Frățietatea și egalitatea au loc numai între cei de aceleași principii politice, ori naționale, ori religioase, în colo dușmani, pe cari îi poți ataca cu toată vehemența, batjocorindu-i, despoindându-i de drepturi, de slujbe, de avere și mai rar chiar și de viață. Cetitorii, în marea lor majoritate, țin de corect, adevărat și bun numai ceea ce le spune gazeta, acărei sosire o așteaptă nerăbdători: Cum e dascălul, așa sunt și elevii.

Conceptia aceasta de viață, ideile greșite și mai ales sentimentele sălbatice, după cari se poartă luptele între oameni, cari sunt frați, trebuie îndreptate acolo, unde se prezintă. Chemată să intervină la aceasta necesară sanare, să delătore răul dus de presa rea, e presa bună creștină, operând ea cu arma adevărului, pentru principii și pentru binele sufleteș și trupesc al poporului.

Biserica corespunde scopului său, dacă vestește evanghelia, împlinind porunca Domnului: „Mergeți în toată lumea și propovăduiți evanghelia la toată zidirea” (Marcu 16, 15): mișcați-vă și căutați făptura lui Dumnezeu în forma, în care o puteți afla. Și cum omul modern nu prea dă pe la biserică, să asculte predica, ci-și culeg: principiile și-și formează convingerea din gazeta, ce o citește, datorită bisericii este, ca și prin o presă creștină bună, superioară presei fără principii, prin cărți și broșuri de caracter creștinesc să vestească evanghelia, cultivând și dezvoltând sentimentele bune și frumoase și în inimile acelor, cari sunt în tabera presei dușmane. Așa a procedat biserică totdeauna. Marii apologeti din veacul II și III

au recurs la literatură și sfinții Părinți tot prin literatură au asigurat învingerea bisericii.

În timpul mai nou, bisericile particulare, ales în apus, au agitat chestiunea presei bune, nizuindu-ne a pune în mâna fiecărui creștin un ziar ori o broșură bună. Și avem bucurie, văzând angajată acum și biserică noastră la munca aceasta de refacere sufletească, fără de care totul e zădarnic, cum cu dreptul a zis Papa Piu X.: „În zădar veți zidi biserici, veți ține misiuni, veți întemeia școli; toate operele voastre bune se vor desființa, toate sollicitudinile sunt zadarnice, dacă în aceeași vreme nu înțelegeți mărirea armei defensive și ofensive a presei creștine”.

Știind, că orice jertfă aducem pentru presa bună, o aducem pentru apărarea, întărirea și lățirea credinței și a moravurilor bune, să ne concentrăm cu toții în jurul flămurei „Sfântei Uniri”, să sprijinim fiecare după putința aceasta societate. Numai așa va putea triumfa și la noi concepția creștină despre lume. (șt.)

Lumină în sate. De un timp încoace auzim mereu vorbindu-se despre bibliotecile populare. La Târgul Murașului se distribuie 125 biblioteci rurale pentru toate comunele din județ. Înainte cu câteva luni s'a făcut acelaș lucru la Sighișoara în prezența A. S. R. Principelui Carol, pentru comunele aparținătoare județului Târnava-Mare. S'a uitat însă cum se uită de obicei la noi, că „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu a făcut și face de zeci de ani acelaș lucru. Ea posedă până acuma aproape 3000 biblioteci rurale, care funcționează în baza statutelor și regulamentelor proprii. „Asociațiunea” e incontestabil cea mai serioasă și mai puternică organizație culturală ce avem, așa încât ea nu poate fi ignorată mai ales când e vorba de o operă culturală în Ardeal. De aceea aflăm că s'a procedat foarte bine atât în județul Târnava-Mare, cât și în județul Mureș-Turda, punându-se noile biblioteci sub egida și administrația „Asociațiunii”.

E un act de recunoștință națională față de ctitoria culturală românească a lui Gh. Barițiu, A. Șaguna și T. Cipariu, care este „Asociațiunea”. Înainte de războiul mondial „Biblioteca populară a Asociațiunii”, din care a apărut până acum peste 100 numere, avea zeci de mii de abonați mai ales între țărani. Astăzi numărul abonaților a scăzut din pricina scumpirei de hârtie și tipar. „Asociațiunea” vrea însă să-și recâștige terenul pierdut din cauza războiului, creindu-și mijloace materiale noi prin organizarea unei mari loterii culturale încuviințată de guvern.

De aceea e datorită tuturor patrioților adevărați și a oamenilor de bine să acorde sprijinul lor acestei asociații, înscriindu-se între membrii ei și cumpărând bilete dela loterie.

Biletele sunt de vânzare la toate băncile, direcțiunile școlare, administrații de plasă ș. a.

O nouă enciclopedică a Papei pentru Rusia nenorocită.

— Sf. Scaun dăruiește 2 milioane și jumătate lire, cam 20 milioane lei. —

Lenin și tovarășii lui de grozavă pomelire joacă pe cadavrul uriaș al patriei lor. Foametea și holera cumplită s'au atașat cărmuirii bolșevice pentru a prefăce totul într'un cimitir fioros. Dar nici acest prăpăd nu i-a putut face să revină la sentimente mai bune. Cu o mână cerșesc mila altor neamuri, cu alta le amenință, continuând ororile în lăuntru. S'au asociat cu iadul pentru a distrage întreaga operă de cultură și civilizație, tot ce e tradiție și mai ales tot ce e creștin. — In aceeaș vreme Capul bisericii lui Hristos nu încetează cu dovezile de milă și dragoste față de populația nenorocită a țării, care mai mult decât altele a prigonit catolicismul. După ajutoarele trimise de Sf. Scaun, după apelul către puterile adunate la Genova, o nouă și mișcătoare enciclopedică egudue inimile creștinilor din lumea largă. O dăm în cele ce urmează, ca o grăitoare dovadă a dragostii creștinești, ce trăește în biserica Romei și nu ne îndoiim, că ea va afla un viu răspuns în sufletele credincioșilor.

Ea se îndreaptă, ca de obicei, către toți patriarhii, primații, arhiepiscopii și episcopii lumii catolice și sună așa:

Papa Pius XI.

Venerabili Frați, salut și binecuvântare apostolică.

Este încă viu în amintirea tuturor apelul mișcător, prin care, acuș va fi anul, regretatul Nostru înaintaș, cu inima de părinte îndurerat, a trezit mila și dărnicia tuturor pentru nenorocita populație a Rusiei, care mistuită de foame și pestilență se zbate în una din cele mai crâncene catastrofe ce a cunoscut vreodată istoria. Tot atunci a atras cu stăruință luarea aminte a guvernelor diferitelor țări la necesitatea socială a unei acțiuni comune pentru alinarea grabnică și eficace a atâtor nevoi nespuse. Cunoașteți asemenea și scrisoarea îngrijorată, pe care Noi, moșteni ai aceleiași misiuni de dragoste încredințată de Divinul Răscumpărător, mai dăunasi,

am îndreptat-o către reprezentanții civili ai neamurilor adunați la Genova, rugându-i să lucreze cu puteri unite spre a aduce în ordine stările triste, în cari se găsește acea populație.

Am avut atunci și pentru poporul însuși, deși despărțit de acest Scaun Apostolic prin vechea vitregie a vremilor, un cuvânt cald de mângăere, făcând cunoscut și dorul ferbinte, cu care așteptăm întoarcerea lui la unitatea bisericii.

De sigur, cu toate că atâtea nevoi private și publice apasă aproape toate neamurile, dragostea celor buni a răspuns cu dărnice chemărilor Pontificelui Roman. În special s'au distins — și ne place s'o spunem aci — cu ajutoarele lor mari, unanime și bine organizate, iubii Nostri fii din ținuturile mai înfloritoare ale Americii, cari prin dărnicia lor și-au îndatorat nu numai atâtea mii de nefericiți, ci și neamul omenesc însuș. Nu trebuie uitată nici suma uriașă votată de Senatul Americii spre acelaș scop.

Dar ajutoarele aceste n'au fost și nu puteau fi așa de mari ca relele imense. Zi de zi ne sosesc vești tot mai dureroase, rugări tot mai sfâșietoare de-ale nenorociților, între cari nefârșit este numărul celor mai avizați la ajutorul altora: copii și femei și bătrâni, osândiți la moartea cea mai crâncenă, ori de sigur la viața cea mai amară, dacă nu li-se dă ajutor la vreme.

De aceea, siliți de sfântul oficiu ce-l purtăm, de-a fi păstorul suprem și părintele comun, care îmbrățișează în dragostea sa pe toți oamenii, Vă rugăm din nou, cu tot foșul sufletului nostru, Venerabili Frați, și prin voi pe toți aceia, cari simt creștinește și omeneste, să alinați aceste nenorociri, ca, pe măsură ce cresc ele, să se lărgească într'una și hotarele carității.

Iar fiindcă eficacitatea acestei binefaceri — precum bine știți — reclamă o înțeleaptă rânduială atât la adunarea darurilor, cât și la împărțirea lor, veți purta mare grijă, Venerabili Frați, ca darurile să se adune în chipul cel mai potrivit împrejurărilor; aceste daruri apoi bărbați de Noi designați le vor duce acolo, unde lipsa va cere și se vor distribui celor mai lipsiți, fără deosebire de religione ori naționalitate.

Și ca să dăm, precum se cuvine, un îndemn

cu pilda și fapta altora, dăruim în acest scop atât, cât permit condițiile actuale ale Sf. Scaun Apostolic, anume: două milioane și jumătate de lire italiene. Dar înainte de toate cu rugăciuni zmerite și fierbinți vom stărui, să câștigăm bunăvoința divină pentru mulțimea nenumărată de Ruși, cari mor de foame, și cari ne sunt cu atât mai dragi, cu cât îi vedem mai nenorociți. Și ca chezașie a răsplătirii vecinice și mărturie a bunăvoinței Noastre, Vă împărțăm, cu drag, Venerabili Frați, Vouă și tuturor celor cari vor ajuta pe frații lor lipsiți, binecuvântarea apostolică.

Dat în Roma, la S. Petru, în 10 Iulie 1922, al Pontificatului Nostru anul întâi.

Pentru presă creștină. Preasf. Alexandru al Lugojului face un cald apel către clerul și poporul diecezan, îndemnându-l să sprijinească presa creștină cu următoarele cuvinte luminoase:

„De sigur Vă este încă proaspăt în memorie circularul acestui Ordinariat Nr. 2359—1921, prin care Vi s'a atras atențiunea asupra importanței ziaristice creștine. E vorba de apărarea celor mai scumpe comori ce le avem în lume: sufletul, biserica, patria. Cu multă bucurie am constatat mișcarea pornită în dieceza Lugojului în jurul acestei cauze sfinte. Acum cu ajutorul bunului Dumnezeu mergem cu un paș înainte și vom contribui după puterile noastre la întemeierea unei puternice societăți de editură Voauă cunoscută deja sub numele de „Sfânta Unire“. Scopul ei este propagarea adevăratei culturi în masele largi ale poporului, după cum anunță „Apelul“ venit dela Blaj.

Înființarea acestei societăți pentru arhidieceză este deja hotărâre sinodală și fiecare preot arhidiecezan este dator să participe cu câte 500 de Lei la formarea capitalului social. Imprejurările au voit, ca în timpul din urmă să nu poată fi adusă cauza aceasta și aici în dieceza Lugojului într'un sinod diecezan, unde Frații preoți să-și poată spune părerea în cauză. Și fiindcă termenul de subscriere este fixat definitiv pe 15 August a. c. nu mai putem aștepta

□ □ Foia „Unirii“. □ □

La orfelinatul din Obreja.

Cum treci cu trenul pe Târnave în jos, ajungând în dreptul satului Cisteiu, la stânga, îți atrage atenția un castel mareș, cum se înalță pe coama dealului. E castelul din Obreja.

Pe vremea unguirilor, acest castel li dăda material de meditat privitorului român, inspirându-i o adâncă desnădejde. Din punct de vedere social, el îți făcea impresia, că-i simbolul triumfului aristocrației trușe asupra sărăciei din jur. Iar din punct de vedere național el era expresia jandarmului îngâmfat, ce înăbușe, cu brutalitate, manifestarea simțământului nostru național. Îți făcea impresia, că-i un vultur uriaș, ce odihnește sătul pe vârful unui munte, iar căsuțele satelor noastre din jur niște pasări mărunțele, cari, cuprinse de spaimă, stau pitulate prin frunziș, fără să cuteze nici să răsuflă...

Atunci, cutropit de desnădejde, te uitai într'altă parte să nu și-se impună privirii, atât de izbitor, cruda realitate.

Cu două lanțuri e legat neamul nostru, îți zicea-i, unul național și altul social. O dublă truție se vede în acest castel impunător. Mare-i puterea lui Dumnezeu, dar nu știu zău eu, ce vremuri trebuie să vină, ca să răstoarne din temelii această stare de lucruri, s'ajungă ca nu-

mărul poporului nostru să învingă față de bogăția și trufia națională străină.

Cufundat în astfel de gânduri, în clănțănitul trenului, părăsiai ținutul dominat de acest castel.

* * *

Azi castelul e acelaș, cu aceeaș ținută triumfătoare, dar îți face altă impresie. El exprimă acum învingerea binelui asupra răului, învingerea dreptății asupra fărâdelegii.

Astăzi el ocrotește sub coperișul său strălucitor de tinichea trei surori gemene: »Castitatea« »Paupertatea« și »Ascultarea«, izvoritoare de caritate și alte nenumărate virtuți, puse în serviciul atâtor mărunței locuitori ai lui, a orfanilor din războiu.

Aici sunt *Surorile, novicele și candidatele*, cari și-au dedicat viața copiilor orfani, celor mai oropsiți ai sorții.

În curtea, în grădina și la moșia acestui castel mișună orfanii veseli cu uneltele de lucru în mână, conduși de câte o soră. Ei, nepoții iobagilor depe vremuri, muncesc acelaș pământ ca și moșii-strămoșii lor, dar nu mai mult pe seama stăpânilor, ei pe seama lor proprie.

Aici în coruri de glasuri arginții zău și moaptea se aud cântece și rugăciuni, înălțându-se neîntrerupt spre ceriu. Rugăciunea și munca se împleteac aici, formând cununa unei vieți frumoase.

Sufletul tuturor lucrărilor, spiritul, sau mai potrivit zis, geniul acestui castel e sora Fabronia,

o adevărată vestală romană cu toate virtuțile caracteristice vestalelor plus virtuțile creștine.

Când o vezi, nu te miri, cum de vestalele romane aveau atâta autoritate, încât, întâlnindu-le pe drum însuș împăratul cu întreaga lui suită, le făcea loc, dându-le onoruri. Iar în circ ele dictau sentința de iertare ori osânda la moarte a gladiatorului învins, ridicând degetul mare dela mâna dreaptă în sus în caz de agrățiare, ori întorcându-l în jos în cazul contrar — și împăratul le aproba totdeauna hotărârea.

Sora Fabronia a moștenit și acest gest dela ilustrele sale strămoșe: când gesticulează cu dreapta, de multeori ridică degetul cel mare în sus... Sub vălul transparent al blândeței de soră nu se poate ascunde în deajuns energia firească, cu care ar fi în stare, să conducă o organizație cu mult mai mare decât mănăstirea și orfelinatul din Obreja.

Stându-i în față, mai ales dacă ești cevaș sfios, îți vine să te retragi într'un colțșor ferit dinaintea sa, și involuntar iei o atitudine militară, ca un soldat, care ascultă de ordinele superiorului său...

Îți poți închipui ce rânduială face aici un astfel de spirit. Așa toate trebile merg cu regularitatea unui ceazornic, fără a sminti un singur lucru și fără a întârzia ceva dela data sa. Deși umblă atâția copii prin ambite și prin odăi, e așa eurătenie, încât n'ai crede că lipsesc de aici conții, vechii proprietari ai castelului. Deși în revoluție prin surte toate au fost dără-

convocarea viitorului sinod diecezan, ci pe calea aceasta facem cel mai călduros apel la întreg clerul conștient și bunul popor al acestei dieceze, ca să primească cu însuflețire idea înființării societății de editură „Sfânta Unire” și după exemplul Fraților din arhidieceză, fiecare preot să contribuie cel puțin cu câte 500 de Lei la înființarea ei, iar poporul după puterile sale.

Oficiile protopopești vor primi „Apelul pentru presa noastră” și-l vor circula pentru subscriere.”

Legea pentru reforma agrară.

— Art. 6-a) p. 4. alin. 1. —

Legislația, mănecând din principiul: Pământul cultivabil să fie al acelor, cari faptice îl muncesc, a fost mai puțin cruțătoare față de așa numitele „mâni moarte”, dispunând, ca toate proprietățile rurale și extravilanele urbane, aparținând acelor „mâni moarte”, să se exproprieze în întregime.

Se exceptează, între altele, „Pământurile cultivabile ale parohiilor până la maximum 32 jug. cad. și cari aveau la 1 Decembrie 1918 destinația așa numitelor sesiuni parohiale, porțiuni canonice, sesiuni reduse, sesiunile notariale existente, 8 jug. cad. pentru cantori bisericesti, precum și pământul cultivabil al școalelor până la maximum 16 jug. cad., cari aveau la 1 Decembrie 1918 destinația de dotațiuni învățătorești și întru cât serviau acestui scop” (art. 6-a) p. 4. alin. 1).

Nu știm, cum și pentru ce se face, că în mai multe locuri — după informațiile primite — comisiunile de ocol pentru exproprie au dat o interpretare greșită acestei dispoziții, pe lângă toată claritatea ei. Așa cunoaștem următoarele cazuri: S'a hotărât expropriea unui imobil bisericesc, pe motivul, că în c. f. ocură o proprietate bisericască și nu ca porțiune canonică, deși s'a dovedit, că și cu prilejul conscrierii congruale din 1896, și la 1 Decembrie 1918, și și în prezent a servit și servește ca porțiune canonică. În alt loc s'a expropriat pe motivul, că comuna bisericască e filie cu

mai puțin de 100 suflete; în al treilea loc pentru că proprietatea (1 jug. 200 st. □) e pe teritoriul altei comune, unde nu sunt credincioși de ai noștri.

În fiecare caz s'a făcut apel. Și cu tot dreptul. Legea scoate de sub exproprie pământurile bisericesti în extenziunea amintită, pretinzând numai două condițiuni: ca la 1 Dec. 1918 să fi avut destinația de porțiuni canonice și să fi servit atunci acestui scop. Altă distincțiune legea nu face și prin urmare nu pot face nici organele de aplicare ale legii. Astfel un imobil, care nu trece peste 32 jug. cad., dacă la 1 Dec. 1918 a avut destinația de porțiune și a servit acestui scop, nu se poate expropria ori cum ar fi intabulat în c. f., pe orice hotărât ar fi situat, pe hotărâtul unei comunități bisericesti completate cu preot ori vacante, cu multe ori cu puține suflete, filie ori parohie. Distincțiunea ultimă o are legea numai când e vorba de pământul cultivabil destinat pentru trebuințele bisericesti (art. 6-a) p. 4 alin. 2).

Legile din fostul stat ungar au favorizat bisericile și școlile, ajutându-le, să ajungă la pământ. Cu ocaziunea introducerii urbariului în Banat, la an. 1774, s'a dat fiecărui preot câte o sesiune de 32 jug. cadastrale, iar art. de lege XV din 1847 și LIII din 1871 dispun, ca din averea comunelor să se separeze câte o parte corespunzătoare la două sesiuni întregi, cari se fie în folosința preotului și învățătorului. — Legea pentru reforma agrară (art. 92 p. 12) încă prevede completarea și respective crearea de sesiuni parohiale, cantonale și școlare, dar numai pe urmă și după satisfacerea tuturor celor îndreptățiți, ceea ce se va întâmpla rar. Cunoaștem însă cazuri, când poporul prevăzător cere înainte de toate porțiune canonică, ca să nu rămână, cu timpul, fără preot; și bine face...

Să dăm, fără nici un protest, tot ce dispune legea, dar să și apărăm ceea ce ne scutește legea. (r.)

Cereți pretutindeni „Unirea”!

părate, pe încetul infrumșetarea își ocupă locul, proporționat cu maiestatea acestui edificiu... Toți și toate simt un respect nespus față de Preacuvioșia Sa, sora Febronia.

Aici e o mică republică cu legile sale și cu modul său de viață a parte. Sau mai bine zis în acest colțisor s'a înfăptuit împărăția lui Dumnezeu pe pământ, constituindu-se această mică societate pe bazele învățăturii evanghelice.

Toți sunt veseli, toți muncesc, careși după puterile-i fizice și intelectuale. Copii umblă în haine simple, dar întregi și curate. Ți-e mai mare dragul, să vezi copile, cum umblă cu capul gol prin soare ziua întreagă, cu fața prăjită de arșiță, încât numai dinții li-se văd albi, când răd. Ele nu știu încă, ce-i vanitatea frumuseții femeiești...

E seară, după cină. Câțiva băieți mai lucrează gălăgioși în șură, la grajduri, iar alții mai mici, privind la ei, și-au uitat să meargă la culcare. O soră novită se apropie de ei, le face semn cu o nua în direcția dormitorului. Ea păstrează o tăcere adâncă: e silențiu sacru. Nuiua o ține în mână numai ca să dea comanda cu ea, n'o aplică nici când la adevăratul și rost.

O altă soră novită aduce altă grupă de mătitei situci; li alătură la grupa întâiu. Băieții respectă tăcerea surorilor, deși ei n'au silențiu. Novita din frunte le mai face un semn cu nu-

iaua, arătând direcția și ei pornesc în șir decâte doi. La urmă e novita a doua.

Cum în acest aspect e multă nuanță de militarism îți face impresia că se joacă de-a prizonierii: Băieții tac ca cei prinși, iar surorile nu vorbesc, căci nu le cunosc limba. Totul se execută prin câteva semne precise, cărora le urmează o ascultare necondiționată.

E noaptea târziu. În urmă tac și glasurile rugătoare ale surorilor din capelă. Acestea mai pe urmă... E liniște deplină. Pe ceriu luminează luna, și la două ferestre candela aprinsă din capelă. Ochii ocrotitori ai Euharisticului Hristos veghiază peste aceasta instituție a milei și eroismului creștinesc. I. C.

Aviz.

Caut pentru cancelaria mea advocațională un ajutor, care poșede perfect atât în scris cât și în vorbit l. română.

Dr. Iosif Méhes (Mendi)

advocat. — Blaj.

Cancelaria e în edificiul Of. pretorial.

Revistă bisericască.

Consistorul arhiepiscopesc publică concurs la sf. Teologie din Blaj, cu terminul 14 August. Unii tineri vor fi primiți ca bursieri, alții pe plată de lei 3000, pe anul școlar. Taxa de înscriere, ce trebuie s'o plătească fiecare tiner primit, e lei 200, iar pentru tacam lei 50. Rugările trebuie însoțite cu extras matricular de botez, certificat de maturitate, cum și cu certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Hotărârea consistorială se termină cu următoarea invitare:

„Frații preoți vor stărui să îndemne pe tinerii cu adevărată chemare, ca să-și prezinte rugările la vreme. Aceasta o cerem mai mult dela Preaonorății Frați Protopopi, în ale căror tracte sunt mai multe parohii vacante. Cu toate că numărul clericilor crește în mod simțitor, în fiecare an, pentru umplerea golurilor trebuie să se pună toată stăruința”.

Nunțiul apostolic, I. P. S. Francisc Marmaggi, în visitația canonică, ce o face bisericilor catolice din Bucovina, e primit pretutindenea cu însuflețire și cu caldă recunoștință pentru larga apostolie, ce o face, predicând și mângâind pe toți și confirmând pruncii în număr de aproape 15 mii.

În 6 August crt. se deschide în Copenhaga Conferența tuturor bisericilor protestante din lume (anglicană, calvină, luterană și unitară). Scopul săborului e statornicirea operelor păcii în spirit evanghelic. Președintele adunării va fi arhiepiscopul anglican din Canterbury. Între altele Sir Dickinson va raporta în conferență despre situația minorităților din statele ereditare, pe cari le-a cercetat. — Ce distanță colosală este între confesiunea anglicană și cea unitară și totuși discută și se înțeleg la aceeaș masă. Raportul acesta frățesc nu se observă între biserică catolică și gr.-orientală, deși deosebirea de credință între ele e cu mult mai mică ca între cele amintite. — Pentru aceasta situație nu se poate învinovăți biserică catolică.

Față cu știrile tendențioase și alarmante referitoare la defecțiunile extraordinare din biserică română a Cehoslovaciei în favorul schismei naționale, datele statistice autentice ne prezintă, cu sfârșitul anului 1921, situația reală în următoarele: Catolicii 76.060/0; disidenții, cari se socotesc aconfesionali 10.70/0; aderenții schismei naționale 7.50/0; protestanții 4.20/0; Evreii 1.280/0; restul de câteva procente se împarte apoi între o mulțime de secte mărunte. Pierderea catolicismului din Cehoslovacia este deci destul de însemnată, cifrându-se la circa 1 milion suflete pierdere față de ultimul deceniu, dar din aceste numai o parte mai mică a trecut la schismă, iar restul a sporit tabăra „disidenților” aconfesionali, cari din o infimă minoritate de 0.280/0 au ajuns în zece ani la nu mai puțin decât 10.70/0. Dovadă, că este ușor, mai ales când se face cu ajutorul statului, a dezechilibra sufletul mulțimei, dar este mult mai greu a-l aduce de nou la un echilibru moral, oricât de naționale ar fi cadrele noi ce i-se îmbie în schimb.

Consistorul superior bisericesc din București a discutat chestiunea pământurilor bisericesti, stăpânite de Cassa bisericii, hotărând, să ceară Ministerului cultelor, ca pământurile acelea să-le arendeze preoților cu preț regional și să nu se liciteze între săteni, cari stau mult mai bine decât preoții, a căror stare materială departe să se fi ameliorat în raport cu sporirea

greutăților traiului. Din pricina aceasta — zice raportorul „Universului“, de unde luăm informația — preoții sunt desconsiderați întrucât poporul judecă valoarea omului nu atât după știință, cât mai mult după avere.

Știri mărunte.

Intregirea congruală a preoției arhidiecezane, pe pătărul Aprilie—Iunie, e asemnată în sumă de lei 1.582,093'30. — Ar fi de dorit, ca preoția să primească congrua lunar anticipativă, iar dacă aceasta ar întâmpina greutăți prea mari, să ajungă la modesta retribuție în luna a 3-a din pătăr, iar nu în luna 2-a după termin, ca și de data aceasta.

Personale. P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Ioan Crișan* de paroh la Balda (prot. Cătina).

Duminică, în 30 Iulie, și-a ținut despărțământul Blaj al „Astrei“ adunarea anuală — cea dintâi dela 1914 — în Șoroștin. Directorul despărțământului, pâr. canonic Dr. Ioan Balan, a vorbit — în cuvântul de deschidere — despre bunătățile, ce ni-le-a adus România Mare. Din raport vedem, că, dela ziua alegerii (7 Aprilie 1921), comitetul a ținut 28 conferențe pe sate și a înființat 4 biblioteci. Numărul membrilor e de 130. — Pâr. Aurel Hârșan din Cenade a dăruit 1000 Lei pentru 4 premii (cor, familia cu mai mulți copii la meserii, reuniune de temperanță cu tineretul, reuniune de lectură). S'a ales un comitet nou, în frunte cu canonicul Dr. Ioan Balan, făcând din el parte adv. Dr. Ioan Bănu, pâr. Dumitru Boariu, pâr. Ioan Mărginean, profesorii: Iuliu Maior, Ștefan Pop, Ioan Popu-Câmpeanu și Augustin Popa.

După prânz a fost un frumos concert, dat de elevii cursurilor de vară dela Blaj, sub conducerea prof. Eugen Hopârtean. Prof. Ioan Popu-Câmpeanu a ținut o instructivă conferință despre plantele medicinale.

Membrii Comisiunii Catehetice Metropolitană sunt convocați la Blaj, pe 16 August, ora 9 din zi.

Frumoase serbări culturale la Șarmașul mare. În 23 Iulie despărțământul „Astrei“ și-a ținut adunarea cercuală împreună cu o expoziție de copii. Cercul studenților universitari „Câmpia și Mureșul superior“ a deschis o bibliotecă și a aranjat o petrecere de vară. Toate au decurs în ordine și cu folos, pe lângă viul interes al publicului din loc și mari depărțări. **Adunarea cercuală a „Astrei“** a fost prezidată de directorul, pâr. prot. Ier. Dănilă, care a ținut o bine gândită vorbire. Raportul a arătat începutul frumos de organizare și muncă în cele câteva luni de viață a aceluia despărțământ. Noul comitet e compus din forțe tinere. — **Expoziția de copii** a sucs peste toate așteptările, concurgând peste 50 femei din Șarmaș cu prunci sub 2 ani. Toate mamele și-au dus copilașii bine sub toate punctele de vedere. Multe au fost vrednice de premiu, juriul de dame însă, în lipsa de mijloace, a premiat numai pe următoarele femei ale lui: Greg. Măcinic, A. Borzan, V. Tușineanu, I. Vargău, V. Rusu, I. Socaciu și G. Price. — **Deschiderea bibliotecii**, constătoare din peste 400 opuri și broșuri, a fost inaugurată de cerc. stud. „Câmpia și Mureșul superior“, condus de stud. la med. D. Băciu, care, pe lângă o vorbire plină de avânt tinerească despre însemnătatea cărții bine alese și bine folosite, la sfârșit, a ținut și o instructivă conferință despre păstrarea sănătății. Au declamat stud. Z. Rusu și V. Vertan și a cântat la vioară N. Lang, toți bine. Sau făcut mari ovațiuni dlui *N. Iorga*, care a trimis bibliotecă și salutul său Câmpiei Ardealului. Tinerii au fost binevenți de pâr. C. Rusu, iar țăranul Mateiu Chibuț a mulțumit tuturor pentru bogăția de în-

vătăuri date ales țăranilor și în special a mulțumit tinerilor universitari, pentru că le-au deschis o baie de lumină: bibliotecă. A urmat apoi *petrecere* până dimineața. — Toată recunoștința aranjatorilor!

Concurenții la Teologie, vor avea să se prezinte în Blaj, în 14 Aug., ora 9 din zi. Primirea va fi în ședința conzistorială din 15 August.

Societatea „Sfântul Pavel“ din Vulcan a fost inaugurată sărbătorește în 22 Iulie. Serviciul religios l-a celebrat pâr. Alimpu Suci, cântând corul bisericesc mixt. Cuvântarea de deschidere a ținut-o d. P. Hossu Longia, președintele, arătând scopurile mărețe ale societății și programul de activitate în viitor. Au mai vorbit: pâr. canonic On. N. Zugrav și pâr. canonic Dr. N. Brânzeu, insistând, cum să ne purtăm pentru a deveni urmași ai strămoșilor noștri Romani și arătând activitatea apostolului Sf. Pavel. La urmă pâr. A. Suci a făcut o dare de seamă despre activitatea societății de până acuma. Participarea la acest act a dd. directori de mine: Șt. Lugosi și Ig. Csaszlava și a d. căpitan Bozian a produs mare animație între membrii societății.

Concurs. P. V. Ordinariat arhiepiscopesc publică, cu terminul de 31 August, concurs la parohiile *Scorei* (prot. Arpaș), *Coroiu* (prot. Ibașfalău) și la noua parohie *Liorinț* (prot. Aiud).

Reforma învățământului normal și primar. La Casa Școalelor s'au întrunit membrii comisiunii pentru organizarea învățământului primar. Au luat parte peste 300 de persoane, învățători, institutori, revizori școlari și inspectori din întreaga România Mare. — Cum se vede bisericile românești din Ardeal, susținătoarele tuturor școalelor în timpuri grele și îndelungate, n'au avut nici un reprezentant.

Cu această ocaziune d. ministru dr. C. Angelescu, a ținut o cuvântare, în care s'a ocupat pe larg de rolul învățământului primar urban și rural și al școalelor normale. D. ministru al instrucțiunii a arătat de asemeni necesitatea creerii unei școale normale superioare, în care viitorii învățători să primească instrucția superioară universitară. În urma lămuririlor date s'au alcătuit nouă subcomisiuni, cari au început imediat să lucreze. În 7 sau 8 zile lucrările fiind terminate, se va convoca de nou comisia plenară, unde se va alcătui definitiv anteproiectul de reformă a învățământului primar, care dorim, să aibă la temelie binele sufletesc și trupesc al individului și adevăratul interes al statului.

Presă română își va ține congresul la București în zilele 24, 25 și 26 Septembrie cu un bogat și interesant program.

Conservatorul de Muzică și Artă dramatică — Cluj ne roagă, să anunțăm, că pentru anul școlar 1922—1923, înscrierile se vor ținea în 18—24 Sept., reinscrierile în 18—

30, examenele de admitere în 26—29, iar examenele amânate și particulare în 30 Sept. a. c. Reinscr. și examene amânate, afară de terminul de mai sus, nu se vor admite, pentru nimeni și pe lângă nici un motiv. Înscrieri și examene de admitere — prin excepție — pentru ceice din diferite motive bine justificate nu s'au putut prezenta la timp, se vor admite între 1—10 Octombrie incl. Afară de acest termin nu se vor admite pentru nimeni și pe lângă nici un motiv.

Di Iosif Méhes (Mendl), aduce la cunoștință, că și-a mutat cancelaria advocațională din Cluj, la Blaj, și-a deschis o în strada Regele Ferdinand, edificiul în care se află oficiul pretorial.

† **Pâr. Gheorghe Morariu**, asesor consistorial și parohul Izgarului (dieceza Lugojului,) a reposat la 28 Iulie, în anul 63 al etății și 38 al preoției. — Aibă partea dreptilor!

Telefonul „Unirii“.

D. București. Unele apariții în viața economică ni-se par din tot curioase. Se deprețiază valuta și se urcă, în intern, prețurile în paguba marelui public consumant. Industria și comerțul, observând de grab balanșarea vieții economice, își calculează bine, ce crede, că e al său. Incepe să i-se facă bine leului cel puțin în închipuire ori în declarațiile profetice, totdeauna compromise, ale câte unui mare financiar și cei interesați se tem, ca nu cumva să se însănoțeze prea îngrabă, că ar fi în detrimentul celor ce nu formează publicul consumant și cari nu sunt învățați să fie staționari, cu atât mai puțin să-și vadă împuținată câștigurile considerabile din timpul din urmă. — Se importează fără nici o socoteală mai mulți articoli, fără de cari am fi putut trăi foarte bine. Comerșantul nu-i plătește, deși-i vinde cu mari câștiguri. Cere întruna prelungirea termenului de plată. Faptul acesta — după părerea noastră laică — influențează păgubitor creditul și al țării, care — cum se scria mai dăunăzi — trebuie să mai ia garanță și pentru plățirea datoriilor comerșanților în străinătate. În chipul acesta nu-i mirare, dacă leul nostru, care, înainte cu 2 ani era peste coroana cehoslovacă, acum e de 3½ ori mai slab și mai slab chiar și decât banul Grecilor împoară cu puterile mari și în războiu continuu cu Turcii. Avem — se spune — cea mai bogată țară, dar ce folos, dacă n'avem pacea internă, fără de care nu-i credit și nu-i binecuvântare.

„KRISTÁLY“ — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

In Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

Semnați! Semnați!

— Acții —

la Societatea de editură

Sfânta Unire

|| Cea mai importantă
|| mișcare a vieții noa-
|| stre bisericești. ||

J : I termin de subscriere:

□ 15 August 1922 □

Cum se vindecă Reumatismu
și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova